

[Kristian Nygaard.]

telse, altsaa kun 36 pCt., og af Husholdnings-skolernes 1 543 Elever fik kun 439 Understøttelse, altsaa ca. 29 pCt.

Disse Tal viser, at Folkehøjskolens Elever har lettere ved at opnaa Understøttelse end Fagskolernes, forudsat naturligvis, at de økonomiske Forhold gennemgaaende har været ens. Det kan maaske skyldes, at en Del af Fagskolernes Elever i Forvejen har søgt og faaet Understøttelse til Folkehøjskolen, hvorefter det bliver sværere at opnaa Understøttelse en Gang til; men der er dog vist Grund til at gøre opmærksom paa dette Forhold, ikke fordi Højskolens Elever hidtil har faaet for meget, men fordi man let faar det Indtryk, at Fagskolernes Elever bliver skudt til Side, faar for ringe Understøttelse, og en saadan Behandling tror jeg ikke den højtærede Undervisningsminister eller nogen i dette høje Ting vil tage Ansvar for. Det kunde ogsaa have sin Forklaring deri, at Fagskolens Elever er mere velstaaende og derfor ikke trænger saa haardt; men naar man ser, fra hvilke Samfundslag disse Skolers Elever kommer, er der ikke noget sikkert Grundlag for en saadan Antagelse.

I Skoleaaret 1935—36 var af Højskolens 6 366 Elever 2 874 Børn af Gaardmænd, 794 af Husmænd, 464 af Arbejdere, 617 af Haandværkere og 1 617 af andre. Gaardmandsbørnene udgjorde ca. 45 pCt., alle andre ca. 55 pCt. Af Landbrugsskolens 2 606 Elever var 1 218 Børn af Gaardmænd, 300 af Husmænd, og blandt disse 300 findes langt de fleste af Husmandsskolernes Elever, da det endnu er ordnet saaledes, at Husmandsskoleelever søger Understøttelse til Landbrugsskolen. 66 var Børn af Arbejdere, 102 af Haandværkere og 920 af andre. Her udgjorde Gaardmandsbørnene 47 pCt., alle andre 53 pCt. Af Husholdningsskolernes 1 543 Elever var 482 Døtre af Gaardmænd, 45 af Husmænd, 30 af Arbejdere, 216 af Haandværkere og 770 af andre. For de private Husholdningsskoler var kun 31 pCt. af Eleverne fra Gaardmandshjem, medens ikke mindre end 69 pCt. kom fra alle øvrige Samfundslag.

Disse Tal viser, at det i alt væsentligt er fra de samme Samfundslag, Ungdommen søger til vore Højskoler og Landbrugsskoler. Men de viser tillige, at man ikke med særlig Grund kan betegne Højskolerne som udprægede „Gaardmandsskoler“, da ikke engang Halvdelen af Eleverne er udgaaet fra saadanne Hjem. Her er dog ogsaa sket en Forskydning. I 1920 var 55 pCt. af Højskolernes Elever fra Gaardmandshjem, og

kun 45 pCt. kom fra andre Samfundslag. Denne Forskydning skyldes formodentlig særlig to Ting. For det første den stærke Benyttelse af Mellem- og Realskolerne, der netop i disse Aar har fundet Sted fra Gaardmandshjemmenes Side, og for det andet den Tilgang af Elever, som Højskolerne har haft af arbejdsløse. Højskolen har herved faaet Forbindelse med Kredse inden for Ungdommen, der tidligere har staaet fremmede og uforstaaende over for Højskolen. Denne Forbindelse har været ret stærkt kritiseret ud fra ret forskellige Forhold, saadan som vi ogsaa har hørt det under Forhandlingerne her i Dag.

Som Helhed tror jeg, at der er Grund til at glæde sig over, at Højskolen har faaet Lejlighed til at paavirke en Flok af unge, der ikke mindst paa Grund af Arbejdsløsheden trængte haardt til de mange Fordele, som et saadant Samliv med jævaldrende Kammerater byder paa. Det er næppe for stærkt sagt, at Tusinder af unge, der mødte Arbejdsløsheden, som de syntes uden egen Skyld, ret hurtigt fik en Følelse af, at der ikke var Brug for deres Evner og Kræfter, og saadanne unge, som Tiden har handlet haardt imod, vil kunne faa lige saa lødigt et Udbytte af et Skoleophold som alle de Elever, der voksede op i gode, sunde Borgerhjem, hvor Nød og Savn var ukendte Ting.

Derfor haaber jeg, at denne Forbindelse, som Arbejdsløsheden har skabt mellem Højskolen og de arbejdsløse, maa styrkes og udvides til Gavn for begge Parter.

Den højtærede Undervisningsminister udtalte under Finanslovens første Behandling, at det var meget ønskeligt, om Højskolen, der for en Del af Befolkningen i den Tid, der er gaaet, har haft saa stor Betydning, kunde faa en langt større Del af Befolkningen i Tale. Det radikale Venstre deler fuldt ud denne Opfattelse. Det lille Lovforslag, Ministeren har forelagt, kan gennemført bidrage til, at dette maa ske.

Jeg skal derfor paa mit Partis Vegne udtale Haabet om, at det allerede i denne Rigsdagssamling maa blive ophøjet til Lov, saa Eleverne paa de frie Ungdomsskoler allerede i indeværende Aar kan høste Fordel af de to Ting, Loven giver, nemlig flere Penge og en mere retfærdig Fordeling af det øgede Beløb.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Højskolens Folk vil sikkert glæde sig ved at høre den store Interesse for Højskolen, som har fundet Udtryk under Forhandlingen her i Dag. De vil maaske lidt forundrede spørge de to Partier, der i Dag